

» ce n'est pas de quoi il s'agit ; et il suffit que nous ayons
 » vu dans tous les baptisés une créance de l'Église qui
 » leur vient de Dieu, distinguée de la pensée qui leur vient
 » des hommes. Cela étant, je soutiens qu'à cette créance
 » de l'Église, que le Saint-Esprit nous met dans le cœur
 » avec le Symbole, est attachée une ferme foi, qu'il faut
 » croire cette Église aussi certainement que le Saint-Es-
 » prit à qui le Symbole même la joint immédiatement, et
 » que c'est à cause de cette foi à l'Église, que le fidèle ne
 » doute jamais de l'Écriture. » *Cætera legantur apud Bos-*
suet.

Nota. Antequam discussioni huic gravis momenti finem imponamus, opportunum nobis videtur indicare perniciosum G. Hermesii systema, a sancta Sede condemnatum, et tamen a pluribus Catholicis susceptum ac defensum Coloniae, Bonnæ, etc. Georgius *Hermes*, anno 1775 natus, et 1831 vita functus, a gubernio Prussiæ professor theologiæ catholicæ in universitate Bonnensi nominatus, quæsiit media protestantes et Catholicos conciliandi. Ad fundamenta certitudinis fidei deveniens, docuit neminem actum fidei prudentem ac certum elicere posse quin prius de omnibus seriis sibi efformaverit dubium, neque rationabiliter credere, nisi præviis demonstrationibus singulorum dogmatum veritatem ac consensum cum aliunde cognitis perceperit. Asserebat se, post anxias per multos annos disquisitiones, ad hunc scopum tandem feliciter pervenisse.

Patet, ex dictis, quantum illud systema fidei Christianæ sit eversivum.

CAPUT SECUNDUM.

DE IIS IN QUIBUS RESIDET AUCTORITAS ECCLESIE.

Recentiores quidam novatores, post *Antoine de Dominis* et fanaticum auctorem libelli anonymi, *du Témoignage de la vérité*, contenderunt omnes fideles vel esse fidei ju-

dices, vel necessarios ejus testes, ita ut definitiones episcoporum neminem obligare queant, nisi prius a Christi fidelibus approbentur. Hinc si qua sit divisio inter episcopos, licet pauci stent contra omnes, sola vox populi certa erit veritatis regula.

Hæretici communionis Anglicanæ totam jurisdictionem et Ecclesiæ potestatem regi suo vel reginæ tribuunt, et apud eos suprema curia (*le parlement*) omnium fidei controversiarum est iudex.

Alii vero docent potestatem de controversiis fidei iudicandi episcopis et presbyteris pariter esse communem : ita præsertim auctor libri cui titulus : *Les pouvoirs légitimes du premier et du second ordre*, a facultate Nannetensi et a clero Gallicano proscripti.

Alii denique facultatem definiendi controversias fidei solis episcopis reservant, sed volunt eorum decretum esse nullum, si inconsultis ipsorum presbyteris feratur.

Quæstio itaque movetur 1° de plebe Christiana ; 2° de principibus sæcularibus ; 3° de clericis et presbyteris ; 4° de episcopis. Primo diversos errores per sequentes propositiones impugnaturi sumus ; deinde per conclusionem manifestabimus veritatem.

PROPOSITIO PRIMA.

Plebs Christiana nullo modo est particeps jurisdictionis ecclesiasticæ et potestatis dirimendi controversias circa fidem.

Hæc propositio habenda est ut de fide, ut pote æquivalenter contenta in definitione concilii Trid. sess. 23, can. 8, et in Epist. Pii VI diei 10 martii 1791, contra constitutionem civilem cleri Gallicani directam, universæ Ecclesiæ nota et ab omnibus episcopis catholicis admissa.

Prob. Aliunde procul rejicienda est sententia quæ adversatur Scripturæ sacræ, praxi Ecclesiæ et rationi : atque talis est sententia quæ simplicibus fidelibus tribuit potestatem de controversiis circa fidem iudicandi.

1° *Adversatur Scripturæ sacræ.* Scripturæ enim sacræ

textus quibus nititur potestas docendi et iudicandi in Ecclesia, sunt hi : *Docete omnes gentes, etc. Prædicate Evangelium, etc. Quæcumque alligaveritis, etc. Qui vos audit, me audit, etc. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos; Posuit vos Spiritus sanctus episcopos regere Ecclesiam Dei, etc.* At illi textus, in quantum potestatem divinam docendi et iudicandi exprimunt, ad fideles nullo modo diriguntur. Ergo.

2° *Adversatur praxi Ecclesiæ.* Illi namque non sunt fidei iudices qui tales nunquam habiti sunt : atqui fideles, etc. In veteri enim Lege, non laicorum, sed tantum presbyterorum erat de rebus ad religionem pertinentibus iudicare, ut videre est præsertim Deut. xvii, 8. Similiter in nova Lege, soli Apostoli et seniores convenerunt ut questionem de legalibus definirent : ex conciliis plus quam sexcentis quæ jam celebrata sunt, ne unum citari potest in quo simplices laici de rebus fidei iudicaverint ; semper appellata sunt ab historicis conventus episcoporum, nusquam vero dicta sunt cœtus laicorum. Ergo.

3° *Adversatur rationi.* Repugnat enim 1° Christum eos instituisse fidei iudices, quorum iudicium necessario esset tumultuosum et incertum ; atqui tale esset iudicium multitudinis fidelium in materiis fidei, ut evidens est. Ergo 3°, etc. aliunde, etc. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. B. Paulus, I Cor. v, 4, jubet ut fideles congregati incestuosum per excommunicationem ejiciant ; et ibid. 11, 8, eosdem hortatur ut charitatem in illum confirmant, et aliquid ei magis donent : ergo fideles jurisdictionis ecclesiasticæ sunt participes.

R. Nego conseq. Nam in ipso loco Epistolæ citatæ B. Apostolus ait *ŷ. 3 : Ego quidem absens corpore, præsens autem spiritu, jam iudicavi ut præsens eum qui sic operatus est... congregatis vobis... tradere hujusmodi Satanæ.* Ergo ipse sententiam tulerat, et executionem illius duntaxat Corinthiis mandat : in secunda vero Epistola, quos prioris sententiæ aliquo modo consortes fecerat, ab-

solutionis participes similiter facit : at inde concludi non potest simplices fideles jurisdictionis ecclesiasticæ esse participes. Imo probabile est sacerdotes apud Corinthios tunc exstantes, non vero laicos, sententiam Pauli significasse. Ergo.

Obj. 2°. In concilio Hierosolymitano sederunt Apostoli, et seniores, et fratres, juxta textum Græcum, Act. xv, 23 : atqui per fratres necessario intelligendi sunt laici : ergo.

R. Nego maj. et dico legendum esse, non ut in Græco, sed ut habetur in Vulgata, *Apostoli et seniores fratres.* Nam 1° peritiores critici, post maturum examen, censuerunt Vulgatam in hoc puncto textui Græco anteponendam esse. 2° Act. xv, 2, de fratribus ab Antiochia super hoc negotio missis, legitur eos ascendisse *ad Apostolos et presbyteros* ; et *ŷ. 6* dicitur : *Conveneruntque Apostoli et seniores videre de verbo hoc.* Postea, *ŷ. 41, cap. seq.* Paulus, electo Syla, præcipit fidelibus per Syriam et Ciliciam custodire præcepta *Apostolorum et seniorum.* Tollendæ sunt igitur particule Græcæ *xxi, α,* et legendum sicut in Vulgata, *et seniores fratres,* id est, episcopi.

PROPOSITIO SECUNDA.

Principes sæculares nullam habent auctoritatem in Ecclesia jure proprio.

Hæc propositio, sicut et præcedens, est de fide, ob eadem fundamenta.

Prob. Scriptura sacra, traditione et ratione.

1° *Scriptura sacra.* Verba Christi superius citata, *Euntes docete... Qui vos audit...* non magis ad principes diriguntur quam ad simplices laicos, sed solummodo ad Apostolos eorumque successores : ergo ex his aliisque Scripturæ verbis probari non potest Christum aliquam auctoritatem in Ecclesia principibus concessisse : attamen nullam hujusmodi potestatem habere possunt, nisi Christus eam illis concesserit : ergo.

B. Paulus, Eph. iv, 11, eos enumerans quos dedit Chri-

stus ad ædificationem corporis sui mystici, id est, Ecclesie; nominat Apostolos, prophetas, evangelistas, pastores et doctores: nullo modo autem principes sæculares designat: ergo.

2° *Traditione.* Principes vere Christiani libenter agnoverunt se nullam habere auctoritatem in res spirituales, et ipsis plausit universus orbis. Sic Constantinus Magnus patres Nicænos alloquens exhibetur. Hist. eccl. Euseb. l. 10, c. 2: « Deus vos constituit sacerdotes, et dedit vobis potestatem de nobis quoque judicandi, et ideo nos a vobis recte judicamur, vos autem non potestis a nobis judicari. »

Theodosius junior ad concilium Ephesinum dicit: « Nefas est enim qui sanctissimorum episcoporum catalogo adscriptus non est, illum ecclesiasticis negotiis et consultationibus sese immiscere. » *Labbe.* Eodem sensu præstantissimi regum nostrorum semper locuti sunt.

Quando autem nonnulli principes minus pii ecclesiasticam auctoritatem usurpare voluerunt, publican totius Ecclesie indignationem provocaverunt: unde celebris Osius, Cordubensis episcopus, ad Constantium imperatorem scribens, ait: « Ne te immisceas rebus ecclesiasticis: tibi Deus imperium tradidit, nobis ecclesiastica concedidit: quemadmodum qui tibi imperium abripit, Deo ordinanti repugnat; ita metue ne si ad te Ecclesiam trahas, magni criminis reus fias. » *Labbe.* Ergo.

3° *Ratione.* Principes infideles, v. g. Nero, Diocletianus, Julianus Apostata ceterique Christianorum persecutores non erant controversiarum fidei iudices, nec jurisdictionis ecclesiasticæ participes: atqui principes fideles non plus habent jurisdictionis in Ecclesia quam infideles; si talem enim haberent jurisdictionem, vel quatenus sunt principes, vel quatenus sunt Christiani: atqui neutrum dici potest. 1° Non quatenus sunt principes; sub eo enim respectu infidelibus non præcellunt. 2° Non quatenus sunt Christiani, siquidem Baptismus non plus auctoritatis confert principibus quam aliis Christianis. Ergo.

Præterea, supremam potestatem civilem ipsæ mulieres

nonnunquam obtinent; at illas jurisdictione ecclesiastica potiri quam indecens ac inauditum sit nemo non videt. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. Tempore veteris Legis, principes sæculares auctoritatem spirituales exercebant, ut patet de Moyse, Josue, David, Salomone, Josaphat, etc. Ergo.

R. 1° Dist. ant. Principes sæculares auctoritatem spirituales exercebant, extraordinarie, per concessionem Dei specialem, *conc.*; ordinarie et velut principes, *nego.* Etenim 1° Moyses specialem potestatem ea statuendi quæ religionem spectabant a Deo acceperat. 2° Josue, David, Salomon, Josaphat aliique principes nonnulla statuerunt aut præscripserunt circa religionem, sed vel tanquam prophetæ et ex missione extraordinaria, vel ut diligentius ea quæ Lex præcipiebat implerentur: porro in ea agendi ratione nihil erat quod jura sacerdotum læderet. 3° Quando rex Ozias thus adolere voluit, Azarias, summus pontifex, eum repulit, dicens: *Non est tui officii, Ozia, adolere incensum Domino, sed sacerdotum,* II Paral. XXVI, 18; cum autem graviter insisteret, extemplo horrenda percussus est lepra. Ergo.

R. 2° Nego conseq. In iis enim quæ a libera voluntate Dei pendent, admitti non potest *a pari*: at concessio auctoritatis spiritualis a libera Dei voluntate pendet. Ergo, etiamsi constaret principes sæculares eam sub veteri Legge exercuisse, nihil inde concludi posset.

Obj. 2°. Multi principes Christiani varias leges ad Ecclesie regimen spectantes promulgaverunt, ut constat ex omnibus historiis, et præsertim ex Capitularibus Caroli Magni, Ludovici Pii, etc. Ergo.

R. Disting. ant. Varias leges ad Ecclesie regimen spectantes promulgaverunt, sed de consensu episcoporum et summi Pontificis, *concedo*; absque ullo consensu, *subdistinguo*: et potestatem suam excedebant, *conc.*; secus, *nego ant.* Itaque fateor principes sæculares non semel tulisse leges ad regimen Ecclesie pertinentes: sed ordinarie id fa-

ciebant ex consensu, et aliquando ex precibus episcoporum et summi Pontificis, qui potestatem civilem in adjumentum auctoritatis spiritualis advocabant. Si autem consensus pastorum legibus hujusmodi non accedebat, tunc limites potestatis suæ excedere censebantur principes. Unde nonnulla eorum edicta ab Ecclesia fuerunt rescissa, v. g. *Ecthesis* Heraclii et *Typus* Constantis. Si vero aliquoties contigerit ut contra istiusmodi leges non statim reclamaverint pastores, id ex prudentia, ad vitanda majora mala, factum est.

Quod ad Capitularia regum nostrorum attinet, certum est illa non tantum civili, sed simul utraque potestate, ecclesiastica et civili, fuisse condita; nam in comitiis generalibus in quibus condebantur, semper aderant episcopi cum primoribus regni. Aliunde nihil continebant nisi quod Ecclesiæ canonibus jam erat statutum. Ergo.

Inst. Principes sæculares impedire possunt ne quædam Ecclesiæ decreta vim in ditionibus suis habeant: ergo quamdam auctoritatem spiritualem habent.

R. Dist. ant. Principes sæculares impedire possunt ne decreta disciplinam spectantia, etc., *transeat*; ad fidem aut mores pertinentia, *nego ant.* Equidem non negamus principes sæculares aliquando impedire posse ne quædam disciplinæ decreta vim in ditionibus suis habeant, quia spectant materias mixtas, civiles simul et ecclesiasticas, et idecirco utrique potestati subjiciuntur: at principes impedire non possunt ne decreta Ecclesiæ fidem aut mores spectantia vim in ditionibus suis habeant; tunc enim potestatem spiritualem exercerent, quam non acceperunt a Christo, et quæ ipsis nunquam tributa fuit in traditione. Ergo.

PROPOSITIO TERTIA.

Simplices presbyteri non sunt jure divino controversiarum fidei iudices.

Prob. Simples presbyteri hoc sibi vindicare non possunt quod Scriptura non fundatur, praxi Ecclesiæ et ra-

tioni adversatur: atqui tale est jus quod sibi vindicarent de quæstionibus circa fidem judicandi.

1° *Scriptura sacra non fundatur.* Nullus enim exhibetur textus alicujus momenti. Cura docendi, prædicandi, populo Christiano invigilandi, Ecclesiam regendi Apostolis eorumque successoribus committitur: nulla autem fit mentio de simplicibus presbyteris: ergo.

2° *Praxi Ecclesiæ adversatur.* 1° A concilio Hierosolymitano usque ad Tridentinum, plus quam sexcenta celebrata sunt concilia, tum generalia, tum nationalia aut provincialia: in paucis simplices presbyteri sederunt, et in paucioribus subscripserunt. 2° Subscribendo utebantur modo speciali, a forma episcopis consueta diverso. Sic namque subscribebant episcopi: *Ego N. definiens* vel *judicans subscripsi*: presbyteri vero simpliciter scribebant: *Ego N. subscripsi.* 3° Non omnes ad subscriptionem admittebantur, verum ii duntaxat qui ab episcopis erant deputati, eos repræsentabant ac ipsorum nomine subscribebant. 4° Innumera celebrata sunt concilia absque presbyteris, ut ex Actibus eorum patet. 5° Nunquam directe convocati sunt, sed soli episcopi. 6° A deliberatione et subscriptione pluries repulsi sunt, ut in concilio Lugdunensi II, anno 1274, ex quo sacerdotes, qui nominatim non fuerunt convocati, ejeti sunt, et in concilio Tridentino cujus patres vocem deliberativam concedere noluerunt D. Soto, celebri theologo. Ergo 2°.

3° *Adversatur rationi.* Vel enim sacerdotes ignorassent se talem habere potestatem, vel non: at neutrum dici potest. Non prius; nam potestas de fide judicandi est essentialis Ecclesiæ: si ergo Christus eam simplicibus presbyteris concessisset, non permisisset eam tanto tempore penitus ignorari: universa quippe Ecclesia in gravissimum errorem tunc imegisset. Posterius similiter dici non potest; si enim simplices presbyteri tale jus sibi competere novissent, certe illud sibi auferri tam facile non tulissent, ut ne unum vestigium alicujus reclamationis inveniatur.

Præterea, inter adversarios, alii omnia concilia generalia admittunt, alii saltem quatuor priora; ita protestantes: at,

ex hypothesi quod simplices presbyteri jus habeant sedendi in conciliis et quæstiones fidei judicandi, omnes eodem jure ac episcopi convocari debuissent : verum nunquam generatim convocati sunt ad concilia sive generalia, sive particularia : ergo 3º, etc. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1º. Plurima Scripturæ sacræ verba quibus fundatur auctoritas controversias circa fidem judicandi, non minus presbyteris quam episcopis conveniunt, v. g. *Quæcumque alligaveritis super terram, Matth. xvii, 18; Qui vos audit, etc. Dedit quosdam apostolos... quosdam pastores et doctores.* Ergo.

R. Distinguo ant. Quædam ex prædictis testimoniis non minus presbyteris quam episcopis conveniunt, in aliquibus, nempe in his quæ ipsis cum episcopis sunt communia, v. g. baptizare, prædicare, offerre Eucharistiam et penitentiam administrare, *concedo ant.*; conveniunt in omnibus et eodem modo, *nego ant.* Etenim quædam sunt ita propria episcopis ut presbyteris non conveniant, fatentibus adversariis, qualis est potestas confirmandi, ordinandi, sententias depositionis ferendi. Hæc tamen episcoporum potestas in iisdem supradictis textibus specialiter fundatur, et ex perpetuo Ecclesiæ usu ac constanti traditione concluditur eam solis episcopis competere. Porro non minus constat, ex praxi et usu Ecclesiæ, auctoritatem judicandi et controversias circa fidem dirimendi ad solos episcopos pertinere. Ergo.

Inst. 1º. Nomen episcopi communiter tribuitur in Scriptura presbyteris et episcopis; v. g. Act. xx, 28, Paulus vocavit majores natu Ecclesiæ Ephesinæ et eis dixit : *Attendite vobis, etc.* Unicus esse poterat episcopus Ephesi : igitur majores natu erant presbyteri. Philip. i. 1, B. Paulus loquitur *sanctis qui sunt Philippis cum episcopis et diaconibus*; unicus pariter debebat esse episcopus in illa civitate, et Apostolus non omisisset presbyteros, si illos sub nomine episcoporum non designasset, etc. Ergo

eadem auctoritate ac episcopi donantur presbyteri ad docendum, sicque ad judicandum de fide.

R. 1º. Si premerentur hæc argumenta, sequeretur nullum dari discrimen inter episcopos et presbyteros : atqui novatores quos hic impugnamus hanc sequelam non admittunt : ergo prædicta argumenta nihil probant.

R. 2º. Nego ant. Episcopi pluries vocantur in Scripturis sacerdotes aut presbyteri; verum non ita constat simplices presbyteros per nomen episcopi designatos esse : vocavit quidem Apostolus majores natu Ecclesiæ ab Epheso, et eos appellat episcopos. Hinc recte infertur episcopos vocari posse majores natu vel seniores : at non sequitur presbyteros dici posse episcopos. Tunc enim non solus episcopus Ephesinus, sed alii viciniore potuerunt simul B. Paulum adire Miletum : et merito idem Apostolus illis dicere potuit : *Attendite vobis, etc.* Hæc itaque verba de solis episcopis sunt intelligenda, prout ea de facto intellexerunt patres concilii Tridentini, sess. 23, de Ordine, c. 4; similiter et abbas *de Saint-Cyran*, ac quatuor episcopi qui primi a constitutione *Unigenitus* ad futurum generale concilium appellaverunt. Ergo.

R. 3º. Nego conseq. Etiamsi concederetur nomen episcopi in Scripturis commune esse ipsis episcopis et presbyteris, non sequeretur episcopos presbyteris superiores non esse; in usu enim civili, sub communi nomine omnes magistratus designantur : attamen alii sunt aliis superiores : ergo *a pari, etc.*

Insuper, Epist. B. Pauli quæ ad Philippenses inscribitur, juxta plures, non tantum directa est ad eos qui habitabant Philippis, sed ad vicinas quoque civitates in quibus erant episcopi cum diaconis. Sæpe tunc temporis nullus erat presbyter in ecclesiis, sed episcopi duntaxat quibus serviebant diaconi, et tot erant episcopi quot civitates. *Vide Estium* in hunc locum. Ergo.

Inst. 2º. Illi pares sunt episcopis qui alios presbyteros et etiam episcopos ordinabant : atqui simplices presbyteri alios, etc., ut patet ex verbis B. Pauli, I Tim. iv, 14 :

Noli negligere gratiam quæ in te est, quæ data est tibi... cum impositione manuum presbyterii. Ergo.

R. 2º. Nego mia. Sæpe enim episcopi, ut jam diximus, vocantur presbyteri; quando autem de consecrando episcopo agitur, ex antiquissimo usu Ecclesiæ plures episcopi manus imponunt, licet unus sacramentum conficiat: ergo ibi forte agitur de episcopis qui, in ordinatione Timothei, cæremoniam manuum impositionis impleverunt.

Et revera, Apostolus per impositionem manuum presbyterii, hic propriam manuum suarum impositionem exprimere intendit; nam in Epistola secunda, 1, 6, ad eundem Timot. dicit: *Admoneo te ut resuscites gratiam Dei quæ est in te per impositionem manuum mearum.* Ergo.

Obj. 2º. In concilio Hierosolymitano simplices presbyteri sederunt et judicarunt, ut patet ex Act. xv, 2: *Et statuerunt ut ascenderent Paulus et Barnabas... ad Apostolos et presbyteros in Jerusalem;* et *v. 23: Apostoli et seniores fratres qui sunt Antiochiæ,* etc. Ergo.

R. Nego aut. Nam, ut vera esset propositio objecta, probandum foret 1º vocem *presbyteros* tam sacerdotes quam episcopos significare; 2º simplices sacerdotes non tantum sedisse, sed etiam judicasse; 3º judicasse ex jure proprio, non ex solo privilegio: at tria hæc probari nequeunt. Ergo.

Constat voces *presbyteros* et *seniores* non raro designare episcopos. Sic B. Joannes, secunda et tertia Epist. 1, 1, seipsum vocat seniolem. B. Paulus ad Titum, 1, 5: *Reliqui te Cretæ, ut constituas per civitates presbyteros,* et statim subjungit: *Oportet enim episcopum sine crimine esse,* Ergo illæ voces, *presbyteri, seniores,* non semper sacerdotes secundi ordinis designant.

Præterea, vox apud nos usitata, *clerus,* episcopis et presbyteris est communis: attamen sæpe, ex circumstantiis et absque ullo addito, solos episcopos designat; v. g. quando dicitur comitia cleri Gallicani, *clerus Gallicanus* has aut illas propositiones damnavit: ergo *a pari,* etsi voces istæ *seniores, presbyteri,* sacerdotibus primi et secundi ordinis

sint communes, possunt tamen ex circumstantiis solos episcopos designare: porro, ex omnium sæculorum traditione et universa praxi Ecclesiæ, constat ad solos episcopos pertinere de fide judicare: ubi ergo legitur seniores aut presbyteros circa fidem aut mores judicasse, dicendum est illos fuisse episcopos.

Obj. 3º. Sacerdotes secundi ordinis, et præsertim parochi, jure divino deputantur ad docendum: at auctoritas quæstiones circa fidem judicandi annexa est potestati institutæ ad docendum: ergo.

R. Dist. maj. Sacerdotes secundi ordinis, et præsertim parochi, jure divino deputantur ad docendum, sed dependent et auctoritate limitata, et quantum ad institutionem ipsius sacerdotii, *conc.*; absolute et primaria auctoritate, *nego maj.* Similiter, *distincta minore, nego conseq.* Itaque fateor sacerdotes secundi ordinis specialiter a Deo fuisse institutos ut docerent, sacramenta administrarent, etc., sed non nisi dependenter et limitata auctoritate, ut toto traditionis decursu constat et adversarii fatentur. Porro ex traditione non minus constat jus controversias circa fidem dirimendi eis solis competere qui absolutam habent potestatem docendi et Ecclesiam Dei regendi: ergo.

Obj. 4º. Simplices sacerdotes deputari possunt ab episcopis, et tunc in conciliis admittuntur, cum episcopis sedent ac judicant; duo sacerdotes Romani ex delegatione summi Pontificis, concilio Nicæno I cum celebri Osio præfuerunt; religiosorum ordinum generales et abbates, cardinales presbyteri, ex usu in conciliis sedent ac judicant. Ergo.

R. 1º. Ex hoc argumento concludendum foret non solum presbyteros, sed et diaconos controversiarum fidei esse judices; nam diaconi ab episcopis deputari possunt, et revera pluries in conciliis admissi sunt: atqui nolunt adversarii diaconos controversiarum fidei esse judices: ergo.

R. 2º. Nego conseq. et dico nihil ex his factis adversus propositionem nostram concludi posse; contendimus enim simplices sacerdotes non esse jure divino controversiarum

fidei iudices : at prædicta facta contrarium non probant, *ut patet*, sed tantum monstrant episcopos per sacerdotes aut diaconos representari posse.

Constat autem hujusmodi delegatos non nisi ex speciali concessione in conciliis sedisse ut consultores, et vocem deliberativam non habuisse; concilium Tridentinum hanc facultatem ipsis denegavit; vix obtentum est ut suffragia trium abbatum Cassinensium pro unico computarentur (Palav. l. 6, c. 2). Ergo.

Quoad abbates et generales ordinum, nonnulli arbitrantur suffragia illorum vim consultationis tantum habuisse, non autem vim deliberationis et iudicii. Communius docetur, si agatur de conciliis generalibus, eos esse convocandos et habere suffragium decisivum, sed ex consuetudine ac privilegio, non vero ratione dignitatis, quæ non a Christo, sed ab Ecclesia tantum fuit instituta. In conciliis vero particularibus, non habent suffragium decisivum, nec etiam necessario convocari debent, nisi habeant, quod aliquando accidit, jurisdictionem quasi episcopalem. Vide *Ferraris*, vº Concil. art. 1, nº 30.

Inst. 1º. Potestas de fide iudicandi a solo Deo pendet: nemini ergo ab Ecclesia conferri potest.

R. Nego conseq. Etenim tota jurisdictio ecclesiastica a solo Deo pendet: at tamen singuli episcopi eam delegare possunt: potestas autem de rebus fidei iudicandi ad jurisdictionem Ecclesiasticam pertinet: ergo non repugnat eam simplicibus presbyteris ab Ecclesia conferri posse.

Inst. 2º. Qui habent facultatem de fide iudicandi, privilegii infallibilitatis fiunt participes: at repugnat Ecclesiam privilegium infallibilitatis alicui conferre: ergo.

R. Dist. maj. Qui habent facultatem.... privilegii infallibilitatis fiunt participes, id est, cooperantur infallibili sententiæ, *concedo*; ipsi infallibilitatis fiunt realiter participes, *nego maj.* Etenim privilegium infallibilitatis non individuus, sed corpori episcoporum fuit promissum: ita omnes sentiunt. Unde hæc sola sententia est infallibilis quæ nomine episcoporum fertur. Verum accessio quorundam cardinalium non episcoporum, abbatum aut genera-

lium ordinum regularium ex privilegio subscribentium non impedit quin sententia nomine episcoporum feratur.

Nullus est locus timendi ne presbyteri in nimio numero admissi episcopis prævaleant; cum enim vocem deliberativam habere non possint nisi ex libera episcoporum concessione, nunquam in majori numero admittentur. Aliunde, vel episcopis consentirent, vel non. Si prius, nulla difficultas; sententia esset episcoporum: si posterius, tunc decretum ut legitima fidei definitio non haberetur. Ergo.

Quæritur 1º quo fundamento simplices presbyteri delegari possint ad iudicandum de fide.

R. Juxta communem theologorum sententiam sic rationandum est: Ex pluribus factis constat simplices presbyteros aliquando suffragium decisivum habuisse in conciliis, sed nunquam nisi ex speciali episcoporum vel summi Pontificis concessione: proprio igitur titulo non sunt fidei iudices, sed ex commissione tales fieri possunt. Inde concludunt eos capacitatem iudicandi in ordinatione sua accipere. Rem illustrent exemplo: Soli episcopi sunt ordinarii ministri sacramenti Confirmationis: attamen presbyteri, ex delegatione seu ex commissione summi Pontificis, valide et licite illud sacramentum administrare possunt: ergo in ordinatione sua quamdam facultatem circa hoc sacramentum accipiunt: similiter dici potest eos certam iudicandi capacitatem in ordinatione accipere.

Imo et diaconi hujusmodi capacitatem accipere videntur; nam ad sacram hierarchiam pertinent, et aliquando sederunt in conciliis ac suffragium dederunt, v. g. cardinales diaconi. Ergo. At privilegium istud ab Ecclesia concedi non posset subdiaconis et aliis clericis, quia de hierarchia non sunt. *Ita communiter theologi.*

Quæritur 2º an episcopi dicti *in partibus infidelium* ordinarii sint fidei iudices.

R. Qui ad infideles vere mittuntur, etiam tanquam vicarii Apostolici, juxta communem opinionem, habent vocem deliberativam; item qui sub titulo coadjutoris instituuntur, quia jurisdictionem episcopalem habent et Ecclesiam Dei regunt. Contra vero qui simpliciter sunt titu-

lares, aliorum episcoporum suffraganei. Ita *Canus*, de auctoritate concil. c. 2, et *Suarez*. Multi alii theologi ac canonistæ contendunt titulares episcopos jurisdictionem in actu primo habere, et, remota infidelium tyrannide, eam in ecclesiis quarum sunt titulares exercere posse: unde concludunt eos ad concilia generalia cum suffragio decisivo convocandos esse. Ita *Jacobatius*, *Ferraris*, v^o *Concil.* art. 1, n. 29.

Qui autem sedibus suis renuntiarunt, juxta omnes, non sunt fidei iudices; quia nullam jurisdictionem habent nec ullo modo Ecclesiam Dei regunt.

Qui aperte sunt hæretici aut publice schismatici, ad concilia aliquando vocantur ut causam suam defendant, et ad veram fidem adducantur; sed vocem deliberativam non habent.

PROPOSITIO QUARTA.

Simplices presbyteri non sunt necessarii fidei testes et episcoporum consilarii.

Prob. Si presbyteri jure divino necessarii essent fidei testes et episcoporum consultores, ut quidam Jansenii et *Quesnel* discipuli volunt, nullam vim haberent conciliorum decreta non vocatis et inconsultis presbyteris lata: atqui tamen multa celebrata sunt concilia non vocatis nec consultis presbyteris, et nihilominus eorum decreta ab omnibus semper habita sunt ut legitima: ergo.

Et vero, si presbyteri necessarii essent fidei testes, vel omnes, vel aliquos tantum episcopi consulere deberent: atqui neutrum dici potest: non prius, quia sæpe est impossibile et nunquam fuit in usu; non posterius, alioquin illorum testimonium non esset jure divino necessarium, quia omnes ratione dignitatis jure divino sunt æquales. Itaque convenit quidem episcopos, ut mos est, nonnullos sibi adungere sacerdotes scientia, pietate et experientia conspicuos, quorum expectant consilium, præsertim in rebus alicujus momenti, v. g. in controversiis circa fidem. At validitas sententiæ episcopalis ab hujusmodi consultatio-

nibus non pendet; tota enim potestas, tum judicandi, tum præcipiendi et gubernandi, in solis episcopis residet; sufficientem autem rerum notitiam obtinere possunt ex Scripturis sacris, ex SS. Patribus, ex diversarum ecclesiarum traditionibus, ex historia ecclesiastica, ex testimonio et opinione aliorum episcoporum, etc. Ergo.

PROPOSITIO QUINTA.

In propria sua diœcesi simplices presbyteri jus non habent causas fidei judicandi et leges ferendi, nec necessario sunt episcopi consultores.

Prob. 1°. Simples presbyteri non sunt necessarii fidei testes et episcoporum consilarii in Ecclesia generatim spectata, ut probavimus; ergo nec in propria diœcesi: non majorem enim habent auctoritatem jure divino in propria diœcesi quam in Ecclesia generatim spectata; 2° simplices presbyteri jus istud sibi vindicare non possunt nisi ex Scriptura sacra aut traditione: atqui neque ex Scriptura sacra, neque ex traditione probari potest tale jus ad sacerdotes pertinere. 1° *Non ex Scriptura.* Nam textus ex quibus deducitur jus Ecclesiam gubernandi, auctoritas docendi et controversias circa fidem dirimendi, solos episcopos spectant, ut supra ostendimus. 2° *Non ex traditione.* Nullum enim affertur exemplum lucidum in gratiam hujus propositionis; contra vero ex universa praxi Ecclesiæ videtur episcopos per seipsos, et independentes a sacerdotibus, suam ecclesiam rexisse, leges condidisse, dogmatica decreta tulisse, etc. Et revera, legitur in constitutionibus Apost. 1. 2, c. 26: « Qui episcopus est.. hic » princeps et dux vester est; hic vester rex et dynastes; » hic vobis post Deum terrenus deus, cui honorem debetis præstare: de eo quippe et de similibus aiebat Deus: » *Ego dixi: Dii estis, et filii Excelsi omnes; et dii non maledices.* Igitur episcopus vobis præsideat tanquam Dei dignitate condecoratus, ob quam clero præest et plebi universæ imperat. » *Cotel.* Porro episcopus non diceretur rex, dynastes, deus, si independentes a sacerdoti-